

Naturskyddsföreningen
Alvesta

FISKGJUSEN

Nr 43 Våren 2013

Åäng

Foto: Hans Gulliksson

www.naturskyddsföreningen.se/alvesta

STYRELSEN

Sekreterare

Maria Karlsson

Växjövägen 31

342 62 Moheda

0472-70394

maria-hakansson@hotmail.com

Kassör

Elisabeth Ebbesson

Växjövägen 51

342 34 Alvesta

0472-13411

bettanebbesson@hotmail.com

Roland Bengtsson

Ölsåkra Slottet

340 37 Torpsbruk

0472-71113

roland.bengtsson@mikroalg.se

Per Darell

Rökesvens väg 14

342 35 Alvesta

0472-12919

per.darell@netatonce.net

Postmottagare

Karin Sahlström

Marieberg

342 34 Alvesta

0472-10637

karin@toka-alvesta.se

Lena Lillieblad

Skeppshult 2

342 62 Moheda

0472-74125

lena.lillieblad@telia.com

Gerd Ouchterlony

Allmogevägen 44

352 53 Växjö

070-2102872

okg56@yahoo.se

Suppleant

Hans Gulliksson

Gåvetorp

342 92 Alvesta

0472-40177

hans.gulliksson@energikontorsydost.se

Ann-Kristin Lundh

Almelund Benestad

342 92 Alvesta

070-8438700

kia.strix@telia.com

Johan Blomby

Värendsgatan 5A

342 30 Alvesta

070-3273961

jblomby@gmail.com

Vårens Program

Årsmöte och Nationalpark Åsnen - läget just nu Onsdagen den 20 mars kl. 18:30

- Årsmötesförhandlingar
- Våfflor och kaffe/te
- Nationalpark Åsnen - Helene Pettersson från Länsstyrelsen berättar om arbetet med nationalpark Åsnen och om de inventeringar av kryptogamer och fåglar som gjorts. (ca. kl. 19:30)

Välkomna!

Plats: Missionskyrkan i Alvesta

Ansvarig: Per Darell 0472-12919 eller 072-5086686

Ädellövskog vid Åsnen och båttur till Bergön Lördagen den 25 maj kl. 10:00

Vi besöker någon av Åsnens ädellövskogar när våren är som vackrast och åker båt till Bergön, där vi bland annat tittar på avenboksskogen. Ta med matsäck. Det finns möjligheter att grilla.

Guider är Martin Sallnäs, Skogsstyrelsen och Lars-Olof Hallberg.

Arrangörer: Skogsstyrelsen och Naturskyddsföreningen Alvesta

Plats: Bjurkärrs parkering

Föranmälan till: Per Darell 0472-12919 eller 072-5086686 eller
Martin Sallnäs 076-8033332

Nattskärrenatt vid Mellansjön och Kojtasjön i Vislanda

Onsdagen den 5 juni kl. 21:00

Vi åker ut i försommarkvällen och lyssnar på nattskärror. Förhoppningsvis får vi höra både det fascinerande lätet och se dem spela. Datumet är preliminärt. Om det blåser eller regnar tar vi en annan kväll. Vi kanske också får höra några ugglor och fladdermöss.

Alla vuxna och barn välkomna!

Arrangörer: Naturskyddsföreningen Alvesta, Friluftsförbundet i Alvesta och Alvesta Fågel klubb

Plats: Samling vid parkeringsplatsen Mellansjön, Vislanda.
Sväng in vid barackerna på vägen mellan Oby och Kojtet.

Ansvariga: Guider Per-Stefan Hallberg 070-3786424 och Per Darell 0472-12919.

Klockgentiana vid Kojtasjön

Söndagen den 25 augusti kl. 10.00

Vi letar efter klockgentianor och strandlummer vid Kojtasjöns stränder. Med tur kan vi få se hundratals av de vackra klockgentianorna. Medtag fika. Stövlar rekommenderas.

Alla vuxna och barn är välkomna!

Arrangörer: Naturskyddsföreningen Alvesta och Smålands flora

Plats: Samling vid parkeringsplatsen Mellansjön, Vislanda.
Sväng in vid barackerna på vägen mellan Oby och Kojtet.

Ansvarig: Per Darell 0472-12919 eller 072-5086686

Ekologisk lunch och guidad vandring i 1700-talets odlingsmarker

Lördagen den 31 augusti kl. 10.15

Lena Michaëlsson guidar oss i odlingslandskapet och berättar om floran, dagens odlingsmetoder och kanske något om trädgårdsodlingen. Samtal om ekologisk närproducerad mat i samband med trädgårdsbuffé på Råshults Trädgårdscafé.

Arrangör: Naturskyddsföreningen Alvesta

Plats: Samåkning från Allbotorget, Alvesta eller samling vid Råshult (kl.11:00).

Kostnad: Mat och guidning 160 kronor/ person samt samåkning ca 50 kronor/ person

Anmälan: Senast 23 augusti till Karin Sahlström 0472-10637 eller karin@toka-alvesta.se
Meddela om du tar egen bil med plats för passagerare.
Begränsat antal deltagare!

Ängssvampar i Hult Blädinge

Söndagen den 22 september kl. 11:00-14:00

Höstbesök till de härliga ängarna och hagmarkerna i Hult och Blädingeås. Annchristin Nyström guidar bland vackra ängssvampar. Medtag fikakorg.

Arrangör: Naturskyddsföreningen Alvesta och Smålands Flora

Plats: Ladugårdsplanen på gården Hult i Blädingeås.
Sväng av mot Blädingeås på väg 126 mellan Alvesta och Vislanda. Efter någon km kör man genom en gård med huset på högra sidan och ladugården på andra.

Ansvarig: Annchristin Nyström 0470-93000

Mossor och lavar i Skårtaryds urskog.

Söndagen den 27 oktober kl. 9:00

Skårtaryds urskog visar sig från sin bästa sida då höstfukten har lagt sig över mossor och lavar som effektivt täcker klippblock och döda trädstammar. Vi lär oss känna igen de vanligaste arterna.

Arrangör: Naturskyddsföreningen Växjö och Naturskyddsföreningen Alvesta.

Plats: Parkeringen vid Norrtull kl. 09.00
Parkeringen i Skårtaryds urskog kl. 09.30.
Kör väg 23 mot Åseda. Sväng höger mot Spångaberg innan avtagsväg mot Skårtaryd. Följ skyltar mot Skårtaryds urskog och parkering.

Ansvariga: Uno Pettersson 0470-751734 och Per Darell , 072-5086686

Gretas våfflor

Text: Gerd Ouchterlony

Här kommer ett ”recept” på min mammas goda våfflor. Hon gör dem inte efter recept utan det sitter i händerna hur smeten ska vara för att de ska bli perfekta. Jag har nu gjort ett försök att skriva ner ett recept som man kan utgå ifrån, mängderna är alltså ungefärliga.

Vispa till en slät smet 1 liter mjölk och 3-4 dl vetemjöl. Smeten får inte vara för tunn. Låt detta stå och svälla ca 1 timme.

Dela därefter 4 ägg, vispa äggvitorna till hårt skum. Äggulorna vispas ner i smeten som nu har svällt.

Tillsätt lite salt (0,5 tsk) och lite socker (1-2 msk).

Häll i en rejäl skvätt (2 dl ?) loka eller ramlösa

Tag en näve (1-1,5dl) havregryn, smula det lite grand i handen och vänd ner det i smeten.

Häll i 100- 150 gr smält och avsvanat smör. Avsluta med att försiktigt vända ner de vispade äggvitorna.

Grädda nu omedelbart! Receptet räcker till ca 10 våfflor. Råvarorna ska förstås vara KRAV-märkta.

Kålgården på Råshult och kål till middag

Text: Karin Sahlström

I augusti åker vi till Linnés Råshult eller komministerbostället Råshult Södergård. Så heter nämligen det som blev Sveriges 10:e kulturresevat. Året var 2002. Kulturresevat – för att bevara och levandegöra värdefulla kulturhistoriska miljöer – är i det här fallet en gårdsmiljö med inägomarker och utmarker från tidigt 1700-tal. Skötseln och återskapandet står förvaltarna Lena och Michaël Michaëlsson för. Minst en av dem kommer att guida oss, när vi besöker gården den 31 augusti.

De har också en kålgård, där grönsaker odlas till husbehov. Mycket arbete har lagts ner för att finna gamla och lokala sorter. Kålgården är indelad i fyra delar varav en med perenna/fleråriga växter. På de övriga tre delarna odlas kål, sallat och andra kvävekrävande grödor. Därefter följer en ruta med de mindre krävande rotfrukterna och slutligen en ruta med bönor och ärter, som ju fixerar det kväve de behöver. Kålgården är omgärdad av en gårdsgård, där högvuxna bönor, ärter och slingrade krasse växter. Gårdsgården bidrar också till ett något gynnsammare klimat.

På Råshult finns också en humlegård och en örtagård. Utanför restaurangen finns en grönsaksodling, för odling av råvaror till köket.

Vegetarisk kålpudding

1 litet vitkålshuvud

3 dl kokt ris

1 morot

1 gul lök

1 ägg

2 msk grädd

200 g svamp färskvikt, men det går bra att använda torkade trattkantareller

1 vitlöksklyfta

1/2 grönsaksbuljongtärning

3 krm paprikapulver

svartpeppar

soja

1 msk smör

Tillagning

Sätt ugnen på 200 grader.

Skär kålen i strimlor. Smält smöret och låt kålen mjukna utan att ta färg. Riv morot, hacka lök och svamp. Blanda grönsakerna med riset och tillsätt grädden och ägget. Krydda med vitlök, paprikapulver, peppar, soja och buljongtärning. Varva röran med kålen i en smord ugnform. Grädda 40-50 min. Servera med kokt potatis och rivna morötter med alfa-alfa-groddar spetsat med rostade solros-och pumpakärnar.

Hur gör vi nu då? – Ekonomin, klimatet och framtiden

Text: Lena Lillieblad

Naturskyddsföreningens höstkonferens hölls den 23 november 2012 i Folkets Hus i Stockholm på temat, hur man gör för att gå vidare mot ett hållbart samhälle. Konferensen var fulltecknad och samlade ca 500 deltagare från hela landet.

Mikael Karlsson, ordförande i Naturskyddsföreningen, inledde med att visa, att Sverige inte är ett föregångsland varken med avseende på miljöbudgetens andel av BNP eller uttag av miljöskatter.

Björn Sandén, biträdande professor på Chalmers, talade om att vi står på tröskeln till en ny industriell revolution, där vi måste tänka nytt. Han poängterade vikten av att ha en genomtänkt teknikpolitik istället för att tala om teknikneutralitet.

Föredragen varvades med tänkvärd musikunderhållning av Emil Jensen och filmen ”Vår tid på jorden”, som den berömde naturfilmaren Mattias Klum gjort tillsammans med miljödebattören vid Stockholms Universitet, Johan Rockström.

Svante Axelsson, Naturskyddsföreningens generalsekreterare, reflekterade över undersökningar, som visar att vi inte har blivit lyckligare sedan 1950-talet trots ökade inkomster och ökad konsumtion. Grön skatteväxling med ökad beskattning av energi, miljö och varor och mindre beskattning på arbete skulle leda till en utveckling i rätt riktning och samtidigt inte göra oss olyckligare.

Eftermiddagen inleddes med parallella sessioner i mindre grupper på teman som exempelvis ”Behövs ett nytt ekonomiskt system” och ”Hur långt räcker tekniken”. Dagen avslutades med politisk debatt på temat och reflektioner av Carolina Klüft.

Det var en mycket intressant dag, men den innehöll inga klara svar på hur vi ska göra nu. Samhällsförändringar är svårt och sker nog snarast i små steg och i samarbete med andra. Där är Naturskyddsföreningen en viktig kraft.

En del av presentationerna och filmer hittas på:

<http://www.naturskyddsforeningen.se/nyheter/hur-gor-vi-da>

Utflyktstips – Natur- och kulturpromenad vid Åängsbäcken mellan Dansjön och Furen

Text: Hans Gulliksson

Sex kilometer norr om Alvesta vid Dansjöns östra sida slutar en vacker bäck, som har sin början i Furen, Härlöv. Den var en viktig resurs för att driva kvarnen i Åäng fram till första halvan av 1900 talet. Fiske inte minst efter ål har också skett. I området närmast Åäng finns olika lämningar från kvarnen, som revs i mitten på 1950 talet efter att den börjat förfalla. Idag finns även olika typer av fördämningar, stensatta kanaler, ålkista, axeln till kvarnhjulet och en husgrund kvar. Följer du kanalen motströms mot Furen finns sträckor som grävts ut för hand och delvis är stensatta. Det gjordes i samband sjösänkning av Furen för ca 100 år sedan och för att göra ån farbar för mindre transporter.

Stora delar av sträckan är orörd. Det gäller särskilt området närmast Åäng med en varierad lövskog med utrymme för olika småfåglar. I närheten av utloppet till Dansjön finns en mad där du ofta kan se tranan dansa. Längre upp i lövskogen finns gårdsmyg tillsammans med mer vanliga fåglar. Vintertid i det strömmande vattnet förekommer strömstare i närheten av gamla kvarnen. För den lavintresserade finns många gamla träd, ofta alar, som rasat. Gamla träd som ramlat över bäcken finns i stort sett längs hela sträckan. Det gör att det idag är svårt att ta sig fram med kanot som jag kunde göra en gång för cirka 20 år sedan. Idag får du färdas till fots och om det inte är fruset så är stövlar bra att ha på fötterna, eftersom det finns flera partier som är våtmark.

Åäng ligger längs vägen mellan Gåvetorp och Ryd öster om Dansjön. Cykel eller bil kan ställas vid ladan som ligger längs vägen söder om bäcken. Du kan sen gå ner mot utloppet via en grusväg strax före parkeringen eller följa ån och de olika kanalerna, det går att göra på båda sidor av bäcken. Ångarna närmast Åäng betas och sommartid får du ta hänsyn till detta. Området var fram till början av 1960 talet lertäkt för Gåvetorps tegelbruk. Leran transporterades med en hästdragen ”decouville” järnväg cirka 1,5 km. Från Åäng är det enklast att gå på norra sidan av bäcken till cirka 500 m från kvarnen uppströms där du korsar bäcken vid en äldre bro. Sedan går du bäst på södra sidan av bäcken hela vägen mot Furen. Här är bäcken till stor del utgrävd till en kanal. Efter cirka 1 km passerar du en betad utdikad mosse, som ofta är blöt. Därefter kommer du in i mer traditionell granskog. När du närmar dig Furen finns en mad, som du inte kan gå över. Du får gå lite längre söderut: Om du inte vill vända, kan du följa backen upp mot det gamla torpet Sillvik och därifrån ta grusvägen tillbaka mot Gåvetorp. Vägen från Sillvik till Gåvetorp och åter till Åäng går mest via ”Gudrun” skog, som börjar växa till. Sträckan är cirka 4 km totalt. För närmare information: Hans Gulliksson 0472-40177

Floraväkteri i Alvesta kommun

Text: Johan blomby

Floraväktarna är ett nätverk av naturintresserade personer som övervakar och samlar information om hotade växtarter. Sedan starten 1987 har floraväktare runt om i landet bidragit till att ge en bild av hur det står till med den svenska floran – kunskap som kan användas direkt i samhällets naturvårdsarbete och för att följa upp de nationella miljömålen. Floraväkteriet samordnas av Svenska Botaniska Föreningen och sköts på lokal nivå av regionala botaniska föreningar, i Småland av Föreningen Smålands Flora.

Som floraväktare besöker man växtlokaler för att räkna antalet individer och notera förändringar i utbredning samt eventuella yttre faktorer som kan påverka växterna. Uppgifterna rapporteras sedan till Artportalen, en webbplats för fynd av arter där information lagras och görs tillgänglig. Informationen på Artportalen används av t.ex. Artdatabanken, som sammanställer rödlistan för kärlväxter, och av länsstyrelser som ansvarar för naturvårdsåtgärder.

Under 2012 inventerades ett antal rödlistade arter i Alvesta kommun. Aktiviteterna startade på våren med besök till backsippelokaler och kommunens enda kända mosippelokal. Under sommaren besöktes lokaler för arter som loppstarr, storgröe, granspira och klockgentiana. Den senare återfinns i livskraftiga bestånd vid Kojtasjöns stränder, där den blommar under augusti - september.

Granspiran tillhör familjen lejongapsväxter och växer främst på fuktig, mager gräsmark där den gynnas av bete och slåtter. I nuläget är granspira rödlistad som ”nära hotad” men mycket tyder på att dess utbredning minskar i snabb takt. För att få bättre kunskap om hur utvecklingen ser ut för granspira ges den lite extra uppmärksamhet av Floraväktarna.

Är du intresserad av att vaka över granspira eller någon annan art i Alvesta kommun hör av dig till Johan Blomby.

Nattskärria

Text: Per Darell

Om dagen är nattskärran nästan omöjlig att upptäcka, där den ligger på marken eller sitter längs en gren. När det börjar bli mörkt vaknar hon till liv för att fånga insekter, främst skalbaggar. Hon flyger alldeles ljudlöst. Det är inte underligt att nattskärran är okänd för många. Själv har jag sett den när det varit mörkt sittandes på vägen med ”lysande” ögon (av bilens strålkastare). en gång vid

Granspira

Foto: Margareta Edqvist

Var med och påverka de stora miljöfrågorna

Naturskyddsföreningen är en ideell miljöorganisation. Vi sprider kunskap, kartlägger miljöhot, skapar lösningar samt påverkar politiker och myndigheter såväl nationellt som internationellt. Dessutom står vi bakom världens tuffaste miljömärkning Bra Miljöval.

Bli medlem genom att fylla i formuläret på hemsidan:

www.naturskyddsforeningen.se eller SMS:a "MEDLEM" till 72900. Medlemskapet kostar 24 kr/mån eller 295 kr/år. Är du under 26 år kostar det 16 kr/mån eller 195 kr/år (då ingår även medlemskap i Fältbiologerna). För hela familjen kostar det 30kr/mån eller 365 kr/år.

Du gör en viktig insats för miljön genom att bli medlem

FÄLTBIOLOGERNA

Naturskyddsföreningen
Alvesta